

روح و ریحان

(اولین شرح بر سخنان بایزید بسطامی)

جلد اول

دکتر کاظم محمدی

www.ketab.ir

محمدی وایقانی، کاظم، ۱۳۴۰-

روح و ریحان ۱: اولین شرح بر سخنان بایزید بسطامی / نویسنده کاظم محمدی.

کرج: نجم کبری، ۱۳۹۵.

ج ۲

شابک دوره ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۵-۶۹-۰۰

شابک جلد اول ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۵-۶۸-۳

کتابنامه.

نمایه.

اولین شرح بر سخنان بایزید بسطامی.

بایزید بسطامی، طیفورین عیسی، ۴۱۸۸ - ۲۶۱ ق.

عارفان -- سرگذشتنامه

تصوف

آداب طریقت

BP ۳۷۸۳

۱۳۹۴

۲۹۷/۸۹۲۴

۴۰۳۴۱۰۳

www.ketab.ir

نام کتاب: روح و ریحان ۱ (اولین شرح بر سخنان بایزید بسطامی)

نویسنده: دکتر کاظم محمدی

انتشارات: نجم کبری

چاپ شیدا

تیراژ: ۳۰۰

سال انتشار: ۱۳۹۵

بهای دوره ۲۰۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: دوم ۱۴۰۰

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۵-۶۹-۰۰

شابک جلد اول: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۵-۶۸-۳

فهرست

- مقدمه ۹
- ۱- گفت: کس باشد که به ربوبت ما آید و ثمره‌ی ... ۲۵
- ۲- گفت: می‌خواهم که زودتر قیامت بر خاستی تا ... ۳۳
- ۳- گفت: هر که قرآن بخواند و ... ۳۶
- ۴- گفت: خلق پندارند که راه به خدای تعالی روشن تر ... ۴۸
- ۵- گفت: به صحرا شدم «عشق» باریده بود و ... ۵۴
- ۶- گفت: از نماز جز ایستادگی تن ندیدم ... ۵۹
- ۷- گفت: به جهد و کسب هیچ حاصل نتوان کرد ... ۷۲
- ۸- گفت: هر مرید که در ارادت آمده مرا فروتر بایست ... ۷۴
- ۹- گفت: اول بار که به حج رفتم، خانه‌ی دیدم ... ۸۱
- ۱۰- گفت: چه گویی در کسی که حجاب او حق ... ۸۴
- ۱۱- گفت: در همه‌ی عمر خویش می‌بایدم که ... ۸۷

- ۹۰ ۱۲- گفت: شبی از نماز خفتن تا صبح ...
- ۹۸ ۱۳- گفت: بعد از ریاضت چهل ساله، شبی ...
- ۱۰۴ ۱۴- گفت: چون به مقام قرب رسیدم، گفتند: ...
- ۱۱۰ ۱۵- گفت: حق تعالی مرا در هزار مقام در پیش خود ...
- ۱۳۱ ۱۶- گفت: حق تعالی مرا برگرفت و پیش خود بنشانند ...
- ۱۴۲ ۱۷- گفت: حق را به عین یقین بدیدم بعد از آن که ...
- ۱۴۶ ۱۸- گفت: هفتاد زنار از میان بگشادم یکی بماند ...
- ۱۵۳ ۱۹- گفت: به همه‌ی دست‌ها در حق بکوفتم ...
- ۱۶۱ ۲۰- گفت: سی سال بود تا من می‌گفتم: چنین کن و ...
- ۱۶۴ ۲۱- گفت: یک بار به درگاه او مناجات کردم ...
- ۱۷۱ ۲۲- گفت: خدای را سی سال عبادت می‌کردم ...
- ۱۸۰ ۲۳- گفت: اگر حق تعالی از من حساب هفتاد ساله ...
- ۱۸۶ ۲۴- گفت: اگر هشت بهشت را در کلبه‌ی ما گشایند ...
- ۱۹۶ ۲۵- گفت: فردا اگر در بهشت دیدار نمایید، چندان ...
- ۱۹۹ ۲۶- گفت: کسانی که پیش از ما بودند هر کسی ...
- ۲۰۱ ۲۷- گفت: او خواست که ما را ببیند و ما نخواستیم که ...
- ۲۰۳ ۲۸- گفت: چهل سال روی به خلق آوردم ...
- ۲۰۴ ۲۹- گفت: از بایزیدی بیرون آمدم چون مار از پوست ...
- ۲۰۹ ۳۰- گفت: ندا کردند از من در من که: ای تو، من ...
- ۲۱۲ ۳۱- گفت: چند هزار مقامات از پس کردم، چون نگه ...
- ۲۲۴ ۳۲- گفت: حق تعالی سی سال آینده‌ی من بود ...

- ۳۳- گفت: سال‌ها بدین درگاه مجاور بودم، به عاقبت ... ۲۲۶
- ۳۴- گفت: هفت نوبت طواف کعبه کردم. پس گفتم ... ۲۴۷
- ۳۵- گفت: شیخ شطاح گوید: شنیده‌ام که ... ۲۴۹
- ۳۶- گفت: من در میدان نیستی رفتم. چند سال ... ۲۵۴
- ۳۷- گفت: او را سبحات بسیارست از جمیع سبحات ... ۲۶۲
- ۳۸- گفت: عرفت الله بالله و عرفت مادون الله بنور الله. ۲۷۱
- ۳۹- گفت: مرید را حلاوت طاعت دهند، چون به آن ... ۲۹۳
- ۴۰- گفت: اگر زمین و آسمان از روی و مس گردد ... ۳۰۲
- ۴۱- گفت: طلبت ذاتی فی الکوین فماذا وجدتها. ۳۱۲
- ۴۲- گفت: بسیار بود که از الطاف لطفی به من دادی ... ۳۲۵
- ۴۳- گفت: سی سال به ارادت حق کار کردم، اکنون ... ۳۳۳
- ۴۴- گفت: اگر نکیر و منکر در گور از من پرسند که ... ۳۴۴
- ۴۵- گفت: دنیا را دشمن گرفتم و نزد خالق رفتم ... ۳۵۵
- ۴۶- گفت: خدای تعالی- را بندگان اند که ... ۳۸۱
- ۴۷- گفت: چهل سال دیده‌بان دل بودم. چون نگه ... ۳۸۵
- ۴۸- گفت: روزی نشسته بودم در خاطرم گذشت که ... ۳۸۸
- ۴۹- گفت: علامت شناخت حق گریختن از خلق باشد ... ۳۹۲
- ۵۰- گفت: در وحدانیت مرغی شدم، جسم از احدیت ... ۳۹۳
- ۵۱- گفت: نه خدای تعالی به رضای خویش بندگان را ... ۴۱۹
- ۵۲- گفت: اگر کسی را بینی که از کرامات اندر هوا ... ۴۲۸
- ۵۳- گفت: حق را به خواب دیدم ... ۴۳۴

مقدمه

ابویزید طیفور بن عیسی بن آدم بن عیسی بن علی البسطامی، الزاهد المشهور، کان جدّه مجوسياً ثم اسلم و کان له اخوان زاهدان عابدان ایضاً: آدم و علی؛ و کان ابویزید اجلهم^۱

این عبارت از ابن خلکان است که در کتاب مشهور وفيات الاعیان و انباء ابناء الزمان نقل شده است. تقریباً عموم تاریخ‌های ادبی و عرفانی و بیشترینه‌ی تذکره‌نویسان به این موارد اشارت کرده‌اند. برخی نام وی را خلاصه‌تر نوشته‌اند و برخی انساب وی را تا وسط و برخی نیز تا به آخر یاد کرده‌اند و همین نکته موجب آن شده است تا بعضی بر این باور باشند که بایزیدبسطامی بیش از یک نفر بوده و همین مطلب را دلیل صحّت برداشت خود بدانند؛